

Selvitys oikeuskanslerille ylläpitokielen järjestämistä koskevaan kanteluun/ IK

VD/4173/03.02.00/2014

Ylläpitokielen opetus on vapaaehtoista, perusopetusta täydentävää opetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa kotikielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvien toiminnallista kaksikielisyyttä ja tukea oman kulttuuri-identiteetin rakentumista. Yksi ylläpitokielen opetukseen osallistuva ryhmä on suomalaiset paluumuuttajaoppilaat, jotka ovat oppineet vieraan kielen ulkomailla asuessaan. Ylläpitokielen oppitunnit, 2 tuntia viikossa, järjestetään perusopetuksen pakollisten tuntien ulkopuolella, kuitenkin oppilaan työpäivän aikana.

Vantaan kaupunki on linjannut, ettei englannin kieltä opeteta ylläpitokielenä. Perusteena on ko. kieltä puhuvien mahdollisuus hakeutua Vantaan kansainväliseen kouluun tai Kaivokselan koulun englanninkieliseen opetukseen. Englantia on myös mahdollista opiskella kaikissa vantaalaisissa peruskouluissa A-kielen tasoisena heti kolmannelta vuosiluokalta alkaen, joten ylläpitokielen opetusta ei ole pidetty tarpeellisenä.

Oman äidinkielen/ylläpitokielen opetuksesta ja siihen hakemisesta annetaan Vantaan verkkosivuilla mm. seuraavia tietoja ja ohjeita:

Vantaalla järjestetään oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetusta 30 kielessä. Oman äidinkielen ja ylläpitokielen opetukseen osallistuu noin 2 300 oppilasta. Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, ja sitä pyritään antamaan peruskoulussa kaksi tuntia viikossa. Ryhmä voidaan muodostaa, jos koulussa on vähintään viisi saman kielen opiskelijaa. Myös lukioissa oman äidinkielen opetusta pyritään antamaan kaksi tuntia viikossa.

Pienissä kielissä opetusta voidaan antaa vain harvoissa kouluissa, mutta oppilas voi tarvittaessa opiskella toisen koulun ryhmässä. Jos kieltä ei opeteta Vantaalla, voi opetusryhmistä tiedustella Espoon tai Helsingin opetustoimista. Oman äidinkielen tai hankitun kielitaidon ylläpito-opetukseen ilmoittaudutaan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Opetukseen voi myös ilmoittautua täyttämällä lomakkeen, jonka saa omasta koulusta. Lomake palautetaan omaan kouluun.

Kantelija on kantelussaan oikeuskanslerille esittänyt väitteen siitä, että toisella luokalla opiskeleva tytär on ensimmäisellä luokalla saanut HOJKSiin merkityllä tavalla englannin ylläpitokielen opetusta ja toisella luokalla uuden rehtorin myötä jäänyt sovittua opetusta vaille. Lisäksi kantelija on vedonnut siihen, että opetuksen julkisuutta on rikottu, kun oppilas ei ole saanut osallistua englannin kielen opetukseen. Oikeuskanslerinvirasto on pyytänyt Vantaan kaupungin opetuslautakunnalta kantelun tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen.

Opetuslautakunta 10.6.2014 § 13

Perusopetuksen johtaja vs:n esitys:

Päätetään antaa oikeuskanslerille seuraava lausunto:

Vantaan kaupunki tarjoaa ylläpitokielen opetusta 30 kielessä. Englannin kielellä ylläpitokielen opetusta ei järjestetä. Perusteena on englantia puhuvien mahdollisuus hakeutua Vantaan kansainväliseen kouluun tai Kaivokselan koulun englanninkieliseen opetukseen. Englantia on myös mahdollista opiskella kaikissa vantaalaisissa peruskouluissa A-kielen tasoisena heti kolmannelta vuosiluokalta alkaen, joten ylläpitokielen opetusta ei ole pidetty tarpeellisenä.

Milloin yksittäisen oppilaan tilanteessa on katsottu mahdolliseksi ja oppilaan edun mukaisesti joustavin järjestelyin tukea englannin kielen kehitystä, on oppilaille voitu tarjota tällaiseen mahdollisuus. Ylläpitokielen opetusta tämä ei kuitenkaan ole, vaan oppilaan osallistuminen esimerkiksi muun opetusryhmän tunneille tai englanninkieliseen kerhoon tai muuhun kielen kehitystä tukevaan toimintaan toteutetaan perheen kanssa yhteisymmärryksessä, mahdollisimman hyvin kunnan palveluihin ohjaten. Tällöin muiden opetusryhmien opetusta ei voida esimerkiksi järjestää siten, että mahdollistetaan jonkun opetusryhmän ulkopuolisen osallistuminen toimintaan tavalla, jolla opetusryhmän omia toimintaedellytyksiä heikennetään.

Kantelijan esiin tuomassa tapauksessa on oppilaalle tarjottu mahdollisuus osallistua englannin oppitunneille ensin kolmannen ja sittemmin neljännen luokan oppilaiden kanssa. Neljäsluokkalaisten englannin opetus oli kuitenkin epätarkoituksenmukaista järjestää sellaiseen aikaan, jolloin kantelijan

tytär olisi voinut osallistua opetukseen. Koska opetuksen järjestäjän ensisijainen velvollisuus on järjestää englannin opetus opetusryhmään kuuluville oppilaille pedagogisesti perustellulla tavalla, jouduttiin opetusajankohta muuttamaan siten, ettei kantelijan tyttären omaan opetukseen osallistumisen estymättä ollut mahdollista oppitunneilla käydä. Näin ollen koulu lopetti arviointikeskustelussa oppimissuunnitelmaan kirjatusti englannin kielen tunneille ohjaamisen. Oppilaalla ei siis ole HOJKSia vaan oppimissuunnitelma, johon englannin tunneilla käyminen oli kirjattu ja johon tunneilla käymisen lopettaminen kirjattiin.

Oppilaista, jotka täyttävät ilmoittautumislomakkeen ylläpitokieltä koskien, ei tehdä hallintopäätöksiä, joten asiassa ei ole tehty valituskelpoista päätöstä. Sitä vastoin, koulu on pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan ohjaamaan oppilasta saamaan kielen kehittymisen tueksi erilaisia muita palveluita. Milloin tämä on mahdollista järjestää ylläpitokielen opetuksena, oppilas ohjataan ko. kielen ryhmään. Englantia ei Vantaalla opeteta ylläpitokielenä tai omana äidinkielenä, joten ylläpitokielen opetusryhmään ei voida osoittaa ketään. Opetukseen neljännen luokan englannin tunneille ei kuitenkaan ollut mahdollista ohjata perheen toiveesta huolimatta, koska lukujärjestysteknisesti oli mahdoton osoittaa molempia osapuolia palveleva opetuksen järjestämisen ajankohta. Näin ollen koulu on voinut lakata tarjoamasta kantelijan tyttäreille mahdollisuutta osallistua neljännen luokan englannin opetukseen. Koulu on ohjannut oppilasta mm. englanninkieliseen kerhoon.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: - Oikeuskanslerinviraston selvityspyyntö 5.5.2014 on tallennettu extranet –asiakirjaksi.
- Kooste asiassa käydystä wilma –keskustelusta ja oppilaan ilmoittautumislomakkeet sekä oppimissuunnitelmat ovat nähtävillä kokouksessa.

Täytäntöönpano: hallintoyksikkö
Ote oikeuskanslerinvirastoon

Muutoksenhakuohje: ei muutoksenhakuoikeutta

Lisätiedot:
Katja Kneckt, 839 23098, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi